

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ & ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ ΓΕΝΙΚΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ
ΠΕΜΠΤΗ 8 ΙΟΥΝΙΟΥ 2023
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΧΗΜΕΙΑ
Ενδεικτικές Απαντήσεις

ΘΕΜΑ Α

A1. γ   A2. δ   A3. β   A4. δ
A5. α) Σ, β) Λ, γ) Σ, δ) Λ, ε) Λ

ΘΕΜΑ Β

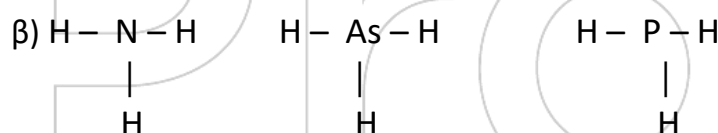
B1. α) $7\text{N}: 1s^2 2s^2 2p^3$
 $15\text{P}: 1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^3$
 $33\text{As}: 1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^6 3d^{10} 4s^2 4p^3$

$\uparrow n_{εξ} \rightarrow \uparrow$ απόστασης πυρήνα – εξωτ. $e \rightarrow \uparrow r$

$n_{εξ}(\text{N})=2 < n_{εξ}(\text{P})=3 < n_{εξ}(\text{As})=4$

Άρα $r_{\text{N}} < r_{\text{P}} < r_{\text{As}}$

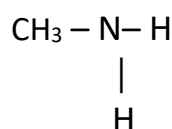
Επίσης στον περιοδικό πίνακα η ατομική ακτίνα αυξάνεται κατά μήκος μιας ομάδας προς τα κάτω.

Οι 3 βάσεις έχουν κεντρικό άτομο που βρίσκεται σε διαφορετική περίοδο. Η αύξηση της $r \rightarrow \downarrow$ ισχύς των βάσεων αφού η ηλεκτρονιακή πυκνότητα δεν εντοπίζεται έντονα στο κεντρικό άτομο.

$r_{\text{N}} < r_{\text{P}} < r_{\text{As}}$

ΙΣΧΥΣ: $\text{NH}_3 > \text{PH}_3 > \text{AsH}_3$

Η βάση περιέχει (+) υποκαταστάτη το $-CH_3$ που παρέχει μεγαλύτερο θετικό επαγωγικό φαινόμενο.

$\uparrow (+) \rightarrow \uparrow$ ισχύς βάσης, αφού αυξάνεται η ηλεκτρονική πυκνότητα γύρω από το άτομο.

ΙΣΧΥΣ: $CH_3NH_2 > NH_3 > PH_3 > AsH_3$

B2. α) CH_3OH δεσμοί H (H απευθείας ενωμένο με O)

H_2 London (mol=0 άπολο μόριο)

CH_4 London (mol=0 άπολο, τετραεδρική γεωμετρία)

Οι δεσμοί υδρογόνου είναι πιο ισχυρές διαμοριακές δυνάμεις από τις London. Άρα με $\uparrow$ ισχύς δυνάμεων $\rightarrow \uparrow$ σημείο ζέσεως

Οι δυνάμεις London εξαρτώνται από το Mr.

$\uparrow Mr \rightarrow \uparrow$ ισχύς London $\rightarrow \uparrow$ σημείων επαφής

$Mr(H_2) = 2, Mr(CH_4) = 16$

Το $Mr(H_2) < Mr(CH_4)$

Άρα ισχύς διαμοριακών δυνάμεων: $H_2 < CH_4 < CH_3OH$

Και Σ.Ζ: $H_2 < CH_4 < CH_3OH$

$H_2: -253\text{ }^\circ\text{C}, CH_4: -162\text{ }^\circ\text{C}, CH_3OH: 65\text{ }^\circ\text{C}$

β) Με $\uparrow$ νδοχείου $\rightarrow \downarrow P$ και $\downarrow C$

Με $\downarrow P$ το σύστημα τείνει να αναιρέσει τη μεταβολή που επιφέραμε και η θέση χημικής ισορροπίας μετατοπίζεται προς τα περισσότερα mol αερίων. Δηλαδή προς τα αριστερά. Επομένως η ποσότητα του H_2 σε mol θα αυξηθεί καθώς προς τα αριστερά παράγεται το H_2 .

B3. α) ΗΑ ισχυρό οξύ

	HA	+	H_2O	$\rightarrow$	A^-	+	H_3O^+
Αρχ	C				-		-
Τελ	-				C		C

HB ασθενές οξύ

	HB	+	H_2O	$\rightarrow$	B^-	+	H_3O^+
Αρχ	C'				-		-
II	χ				C'-χ		C'-χ

Το $pH=2, -\log[H_3O^+]=2 \rightarrow [H_3O^+]=10^{-2} M$

Επομένως $C=10^{-2}M=0,01M$ (1) και $\chi=10^{-2}M$ (2)

Αραίωση: $C_1V_1 = C_2V_2 \rightarrow C_1 \cdot 0,01 = C_2 \cdot 0,1 \rightarrow C_2 = \frac{C_1}{10} \text{ M}$

Στο ισχυρό οξύ η συγκέντρωση του αντιστοιχεί στα $[H_3O^+]$

Άρα $C_2 = 0,001 = 10^{-3} \text{ M}$ και $pH = 3$.

Άρα το HA είναι το Δ_2 και το HB το Δ_1

β) $C_1V = CV_1 \rightarrow V_1 = \frac{C_1 \cdot V}{C} \quad (3)$

	HB + NaOH	$\rightarrow$ NaB + H ₂ O
Τελ	- -	$C \cdot V_1$ -

$C_2V = CV_2 \rightarrow V_2 = \frac{C_2 \cdot V}{C} \quad (4)$

	HA + NaOH	$\rightarrow$ NaA + H ₂ O
Τελ	- -	$C \cdot V_2$ -

Για να έχουν το HA και το HB ίδιο pH στην αρχή όπου

(2) $\rightarrow \chi = 10^{-2} \text{ M}$ $\chi < C'$

(1) $\rightarrow C_2 = 10^{-2} \text{ M}$

τότε $C_2 < C_1$

Άρα από (3) και (4) $\rightarrow V_2 < V_1$

B4. α) Απλή και προς τις 2 κατευθύνσεις:

$U_1 = K_1[A]^2[B] \quad (1)$

$U_2 = K_2[A_2 B] \quad (2)$

i) Σωστό. Σύμφωνα με το νόμο Lavoisier-Laplace όταν μια αντίδραση αντιστρέφεται αλλάζει το πρόσημο της ΔH . Η προς τα δεξιά (1) έχει $\Delta H_1 > 0$ (ενδόθερμο). Η προς τα αριστερά (2) θα έχει $\Delta H_2 < 0$ (εξώθερμο).

ii) Λάθος. Ενδόθερμο φαινόμενο $\Delta H > 0$

Η προϊόντων - Η αντιδρώντων > 0

Άρα Η προϊόντων > Η αντιδρώντων

$$E_{\alpha_1} = E_{\alpha_2} + \Delta H_1$$

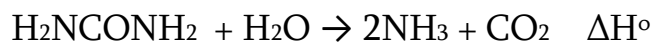
iii) Λάθος. $K_c = \frac{K_1}{K_2}$ Στην ΧΙ ισχύει $K_1 = K_2 \frac{(1)}{(2)} \rightarrow K_1[A]^2[B] = K_2[A_2B]$

$$\rightarrow \frac{K_1}{K_2} = \frac{[A_2] \cdot [B]}{[A]^2 \cdot [B]}$$

$$\text{Η } K_c = \frac{[A_2B]}{[A]^2 \cdot [B]} \quad \text{Άρα } K_c = \frac{K_1}{K_2}$$

ΘΕΜΑ Γ

$$\text{Γ1. α) } n_{\text{ουρίας}} = \frac{m}{M_r} = \frac{6}{60} = 0,1 \text{ mol}$$

$\Delta H = \Sigma \Delta H_f \text{ προϊόντων} - \Sigma \Delta H_f \text{ αντιδρώντων}$

$$\Delta H = \Delta H_f \text{CO}_2 + 2\Delta H_f \text{NH}_3 - (\Delta H_f \text{ουρίας} + \Delta H_f \text{H}_2\text{O})$$

$$\Delta H = -394 + 2 \cdot (-46) - (-320 - 286)$$

$$\Delta H = +120 \text{ kJ}$$

1 mol ουρίας απορροφά 120 kJ

0,1 mol ουρίας απορροφά q = 12kJ.

β) 1 mol ουρίας παράγει 2 mol NH₃

0,1 mol ουρίας παράγει 0,2 mol NH₃

(mol)	2NH _{3(g)}	+	3CuO _(s)	→	N _{2(g)}	+	3Cu _(s)	+	3H ₂ O _(l)
Αρχ	0,2		περίσσεια						
Α/Π	-2χ		-3χ		+χ		+3χ		+3χ
10sec	0,2-2χ		(...-3χ)>0		χ		3χ		3χ

$$n_{\text{διασπάστηκαν}} = \frac{20}{100} \cdot n_{\text{αρχικά}} = 0,2 \cdot 0,2 = 0,04 \text{ mol}$$

$$\text{Άρα } n_{\text{NH}_3(10\text{sec})} = 0,2 - 2\chi = 0,2 - 0,04 = 0,16 \text{ mol}$$

$$U_{\text{NH}_3} = \frac{\Delta[\text{NH}_3]}{\Delta t} = \frac{-\left(\frac{0,16}{0,5} - \frac{0,2}{0,5}\right)}{10} = 0,008 \frac{M}{s}$$

$$U = \frac{U_{\text{NH}_3}}{2} = \frac{0,016}{2} = 0,004 \frac{M}{s}$$

Γ₂.

(mol)	FeO _(s)	+	CO _(g)	⇌	Fe _(s)	+	CO _{2(g)}
XI	0,25		0,25		1,25		1,25
Μεταβ ΘXI							-χ
A/Π	-ω		-ω		+ω		+ω
XI'	0,25-ω		0,25-ω		1,25+ω		1,25-χ+ω

Η K_c είναι σταθερή αφού το T= σταθερό

$$K_c = \frac{[CO_2]}{[CO]} = \frac{1,25}{0,25} = 5$$

$$n_{CO'} = \frac{1}{5} n_{CO} \rightarrow 0,25 - \omega = \frac{1}{5} 0,25 \rightarrow \omega = 0,2 \text{ mol}$$

Τελική XI:

$$K_c = \frac{[CO_2]}{[CO]} \rightarrow 5 = \frac{1,45-x}{0,05} \rightarrow \chi = 1,2 \text{ mol}$$

Γ₃. Το NaHCO₃ αντιδρά μόνο με τα καρβοξυλικά οξέα.

Το I₂/NaOH αντιδρά μόνο με αλκοόλες:

CH₃CH₂OH ή CH₃CH(OH) -R

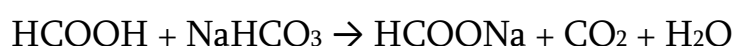
και με καρβονυλικές της μορφής: CH₃CH=O ή CH₃CO-R.

(1) Λαμβάνω μικρή ποσότητα από το μείγμα 1 και προσθέτω NaHCO₃ αν παρατηρήσω φυσαλίδες CO₂ είναι το καρβοξυλικό οξύ. Αν δεν παρατηρήσω θα είναι η CH₂O.

(2) Λαμβάνω μικρή ποσότητα από το μείγμα 2 και προσθέτω I₂/NaOH αν παρατηρήσω κίτρινο ίζημα είναι η CH₃CO-CH₃.

Αν λάβω και άλλη μικρή ποσότητα από το μείγμα 2 που δεν θα παρατηρήσω φυσαλίδες και βάλω το I₂/NaOH θα δω κίτρινο ίζημα.

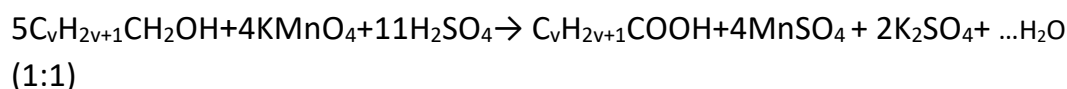
(3) Λαμβάνω μικρή ποσότητα από το μείγμα 3 και προσθέτω I₂/NaOH αν παρατηρήσω κίτρινο ίζημα είναι η CH₃CH₂OH που δίνει αλογονοφορμική.

ΘΕΜΑ Δ

Δ1. α)

$$n_{\text{RCOOH}} = \frac{3,7}{14v+32} \text{ mol (1)}$$

(mol)	R-COOH	+	NaOH	→	R-COONa	+	H ₂ O
Αρχ	n		0.06		-		-
Α/Π	n		n		n		n
Τελ	-		0.06-n		n		n

(mol)	R-COOH	+	NaOH	→	R-COONa	+	H ₂ O
Αρχ	n		0.06		-		-
Α/Π	n		n		n		n
Τελ	-		0.06-n		n		n

(mol)	HCl	+	NaOH	→	NaCl	+	H ₂ O
Αρχ	0.01		0.06-n		-		-
Α/Π	0.01		0.01		0.01		0.01
Τελ	-		-		0.01		0.01

$$\text{άρα } 0.06-n = 0.01 \rightarrow n = 0.05 \text{ mol}$$

$$0.05 = \frac{3,7}{14v+32} \Rightarrow v = 3$$

M.T: C₄H₁₀O

β) Η Δ δεν οξειδώνεται άρα είναι τριτοταγής αλκοόλη.

(Α) CH₃CH(CH₃)CH₂OH

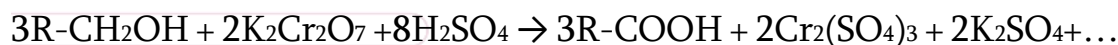
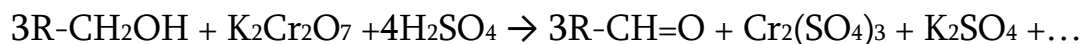
(Β) (CH₃)₂C=CH₂

(Δ) (CH₃)₃OH

$$\Delta 2. n = \frac{m}{Mr} = 0,05 \text{ mol προπανόλη}$$

$$n = C \cdot V = \frac{0,07}{3} \text{ mol K}_2\text{Cr}_2\text{O}_7$$

Η προπανόλη είναι 1γης αλκοόλη αφού δίνει αλδευδη και οξύ.

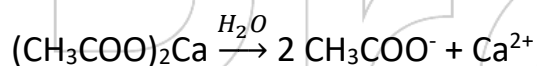
$$3x+3y = 0,05 \quad (1) \quad \text{και} \quad x + 2y = 0,07/3 \quad (2)$$

$$\text{από (1) και (2) έχω: } y = 0,02/3 \text{ mol και } x = 0,01 \text{ mol}$$

$$\text{Ποσοστό (\%)} = \frac{3y}{0,05} \cdot 100\% = \frac{0,02}{0,05} \cdot 100\% = 40\%$$

Δ3.

(mol)	2CH ₃ COOH	+	Ca(OH) ₂	→	(CH ₃ COO) ₂ Ca	+	2H ₂ O
Αρχ	0.2		0.05V		-		-
Α/Π	0.1V		0.05V		0.05V		0.05V
Τελ	0.2-0.1V		-		0.05V		0.05V

$$pH = pKa + \log \frac{C_{\text{ΒΑΣΗΣ}}}{C_{\text{ΟΞΕΩΣ}}} \Rightarrow 5 = 5 + \log \frac{2 \cdot 0.05V}{0.2-0.1V}$$

$$\Rightarrow 0,1V = 0.2 - 0.1V \Rightarrow V = 1L$$

$$\Delta 4. C_{\text{CH}_3\text{ONa}} = 0,1M$$

(M)	CH ₃ ONa	$\xrightarrow{H_2O}$	CH ₃ O ⁻	+	Na ⁺
Αρχ	0,1		-		-

Τελ	-		0,1		0,1
-----	---	--	-----	--	-----

Το Na^+ δεν αντιδρά με το νερό γιατί προέρχεται από ισχυρή βάση.
Το CH_3O^- είναι ισχυρή βάση οπότε η αντίδραση είναι μονόδρομη.

(M)	CH_3O^-	+	H_2O	$\rightarrow$	CH_3OH	+	OH^-
Αρχ	0.1				-		-
Ι.Ι.	-				0.1		0.1

$$K_w = [\text{H}_3\text{O}^+] \cdot [\text{OH}^-]$$

$$[\text{H}_3\text{O}^+] = \frac{10^{-14}}{0,1} = 10^{-13} \text{M}$$

$$\text{pH} = -\log[\text{H}_3\text{O}^+] = 3$$

Τις Απαντήσεις Επιμελήθηκε η καθηγήτρια:
Σταμπούλη Όλγα

Pro